

**Uchwała Komisji Habilitacyjnej**  
**z dnia 28 lutego 2024 roku**  
**powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego**  
**w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo**  
**wszczętym na wniosek dr Urszuli Kizelbach**

**§1**

Komisja Habilitacyjna, powołana przez Radę Naukową Dyscyplin Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uchwałą nr 1/RND/SNJL/2023/2024 z dnia 19 października 2023 roku, na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2024 r. w trybie hybrydowym, w którym uczestniczyli wszyscy członkowie Komisji (prof. dr hab. Marta Gibińska uczestniczyła w posiedzeniu w formie zdalnej), w głosowaniu jawnym (głosów ZA – 3, głosów PRZECIW – 2, głosów WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 2), działająca na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. Ustaw z 2023 r., poz. 742) oraz uchwały nr 134/2020/2021 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 czerwca 2021 r. dotyczącej sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku, stwierdza, że jej aktywność naukowa, a w szczególności główne osiągnięcie naukowe, czyli monografia *(Im)politeness in McEwan's Fiction: Literary Pragma-Stylistics*, nie stanowią istotnego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej literaturoznawstwo. W związku z powyższym Komisja wyraża negatywną opinię w sprawie nadania dr Urszuli Kizelbach stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo, uznając, że nie zostały spełnione przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 wskazanej ustawy.

**Komisja nie rekomenduje Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza poparcia wniosku dr Urszuli Kizelbach i nadania jej stopnia doktora habilitowanego.**

**§ 2**

Integralną częścią niniejszej uchwały jest załącznik nr 1 stanowiący jej Uzasadnienie.

### § 3

Na niniejszą uchwałę nie przysługuje zażalenie. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

### § 4

Komisja przekazuje niniejszą uchwałę Przewodniczącej Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Przewodnicząca komisji: prof. dr hab. Małgorzata Grzegorzewska (UW)



Sekretarz Komisji: dr hab. Dagmara Gizło (UAM)



#### **Załączniki:**

**Załącznik nr 1:** Uzasadnienie Uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 28 lutego 2024 roku zawierającej opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo dr Urszuli Kizelbach.

**Załącznik nr 2:** Protokół przebiegu kolokwium habilitacyjnego dr Urszuli Kizelbach w dniu 28 lutego 2024 roku.

**Załącznik nr 3:** Protokół posiedzenia Komisji Habilitacyjnej w dniu 28 lutego 2024 roku w sprawie nadania dr Urszuli Kizelbach stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

## Uzasadnienie

### **Uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 28 lutego 2024 roku zawierającej opinię w sprawie nadania dr Urszuli Kizelbach stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo**

Uchwała komisji powołanej do zaopiniowania wniosku dr Urszuli Kizelbach o nadanie stopnia doktora habilitowanego została podjęta w trybie jawnym. Recenzenci i pozostali członkowie Komisji zapoznali się z dorobkiem naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym i popularyzatorskim Habilitantki. Wszyscy członkowie Komisji wzięli udział w kolokwium habilitacyjnym oraz końcowym posiedzeniu dnia 28 lutego 2024 roku przeprowadzonym w trybie hybrydowym (prof. dr hab. Marta Gibińska uczestniczyła w posiedzeniu w formie zdalnej). Po przeprowadzeniu kolokwium, a także po uwzględnieniu ocen zawartych w recenzjach, **Komisja postanowiła nie rekomendować Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza w poznaniu wniosku dr Urszuli Kizelbach o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego.** Wynik głosowania w tej sprawie: 3 głosy za; 2 przeciw, 2 wstrzymujące.

Komisja uznała, że dr Urszula Kizelbach nie spełnia wszystkich wymogów awansowych zawartych w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

#### **1. Sylwetka i przebieg kariery naukowej Habilitantki**

Dr Urszula Kizelbach posiada stopień magistra zarówno w dziedzinie literaturoznawstwa z zakresu filologii angielskiej, jak i filologii rosyjskiej. W 2006 r. uzyskała stopień magistra filologii angielskiej w zakresie literaturoznawstwa na podstawie pracy *The War of the Sexes on Page and Screen in William Shakespeare's The Taming of the Shrew and Much Ado About Nothing* napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Jacka Fabiszaka, a w 2008 r. stopień magistra filologii rosyjskiej w zakresie literaturoznawstwa na podstawie pracy *Влияния Вальтера Скотта на историческую прозу А.С. Пушкина: Роб Рой и Капитанская дочка* napisanej pod kierunkiem dr Grażyny Waliszewskiej. Ukończyła także studia podyplomowe w zakresie tłumaczenia (Profesjonalne tłumaczenie pisemne i konferencyjne). Pracę doktorską pod tytułem *Friend or Foe (?) in Early Modern England: Pragmatic Strategies of Performing*



*Leadership and Kingship in William Shakespeare's History Plays*, napisaną pod kierunkiem prof. dr Jacka Fabiszaka obroniła na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w 2011 roku.

Dr Urszula Kizelbach opublikowała w swej dwunastoletniej karierze naukowej dwie monografie (jedna z nich to publikacja rozprawy doktorskiej, druga to przedstawiony we wniosku jako główne osiągnięcie studium prozy McEwana). Jest także autorką 7 rozdziałów w monografiach naukowych, w tym 5 po uzyskaniu stopnia doktora, oraz 5 artykułów w czasopismach naukowych. Habilitantka była również współredaktorką pisma "Pragmatics and the Aesthetics of Texts, Anglistica AION: An Interdisciplinary Journal". Dr Kizelbach jest także autorką bardzo licznych recenzji. Recenzowała artykuły naukowych do czasopism i tomów w trzynastu czasopismach, m.in., "Journal of Historical Pragmatics", "Journal of Pragmatics" oraz "Polish Journal of English Studies". Od roku 2011 pełni funkcję asystentki redaktora naczelnego pisma "Studia Anglica Posnaniensia".

Dr Urszula Kizelbach jest członkinią dwóch międzynarodowych stowarzyszeń naukowych: European Shakespeare Research Association i Shakespeare Association of America oraz Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego.

Habilitantka odbyła staże naukowe na uniwersytetach w Zurichu oraz w Santiago (Pontificia Universidad Catolica de Chile).

Dr Urszula Kizelbach w swoich zainteresowaniach naukowych łączy literaturoznawstwo i zainteresowanie pragmatyką językoznawczą, o czym świadczy przedstawione przez nią główne osiągnięcie – monografia, w której zajęła się prozą Iana McEwana.

## **2. Ocena publikacji przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.**

Recenzenci i członkowie Komisji sformułowali wiele uwag krytycznych pod adresem monografii. Habilitantka nie uzasadniła wyboru konkretnych powieści McEwana. Autorka włącza do analizy głos autora spoza tekstu powieści, opuszcza przyjęty we wstępnych rozdziałach model strukturalistyczny, czego nie sygnalizuje i w dalszym ciągu odnosi się do autora implikowanego; koncept 'niegrzeczności tekstu literackiego' został wprowadzony w monografii w sposób tak, że pozwala na rozważania nie tyle o (nie)grzeczności tekstu literackiego, co o granicach (nie)poprawności politycznej.

Prof. dr hab. Grzegorz Moroz sformułował ważne zastrzeżenia odnośnie do przyjętych w rozprawie założeń badawczych: brak niuansowania pojęć (w szczególności niejasny jest sposób zdefiniowania relacji implikowanego autora do rzeczywistego twórcy, z jednej strony, a narratora, z drugiej). Recenzent stwierdza, że narzucenie binarnego „gorsetu (nie)grzeczności ... prowadzi do analizy, która nie oddaje sprawiedliwości precyzyjnej, erudycyjnej, wielowątkowej i wielopłaszczyznowej prozie Mc Ewana. Autorka nigdzie nie wyjaśnia dlaczego (nie)grzeczność, która w żadnej z powieści McEwana nie jest przecież zagadnieniem kluczowym, stała się głównym tematem jej rozważań. Nie wyjaśnia też, czy temat ten jest równie (nie)istotny w twórczości innych pisarzy współczesnych: brytyjskich, amerykańskich czy polskich. W monografii brakuje kontekstu literaturoznawczego. Autorka odnosi się do głównego nurtu badań nad twórczością Iana McEwana, czyli badań prowadzonych z perspektywy ‘postmodernistycznej’, w bardzo ograniczonym zakresie. Autorka nie uwzględnia również kontekstu literaturoznawczo-kulturoznawczego, mimo iż (nie)grzeczność jest zjawiskiem kulturowo-językowym, dynamicznym, różnym w różnych kulturach i społeczeństwach. Autorka nie zajmuje się ‘brytyjskością’ prozy McEwana, ani nie próbuje pokazać ‘klasowego’ zróżnicowania (nie)grzeczności w tej prozie. Główne literaturoznawcze narzędzie badawcze użyte w *(Im)politeness*, czyli konstrukt ‘autora implikowanego’, przedstawiono w sposób jednostronny. Także główne językoznawcze narzędzia badawcze w *(Im)politeness*: ‘(nie)grzeczności w tekście literackim’ i ‘niegrzeczności tekstu literackiego’ użyte są w sposób równie ułomny. Jeśli chodzi o (nie)grzeczność w tekście literackim, to nawet gdy Autorka cytuje dialogi z powieści Iana McEwana, w których mamy wyrażenia ewidentnie ‘niegrzeczne’, nie odnosi się ona w żaden sposób do tej niegrzeczności.

Prof. dr hab. Krzysztof Fordoński stwierdził, że w monografii dr Kizelbach brakuje dyskusji krytycznej. Autorka przytacza szereg teorii, lecz nie formułuje własnych opinii; nie wybiera świadomie żadnej metodologii. Habilitantka nie uzasadniła wyboru analizowanych powieści, co sprawia wrażenie przypadkowości. O ile część analityczna, literaturoznawcza pracy jest ciekawa, to w ocenie Recenzenta ma ona charakter impresjonistyczny.

Prof. dr hab. Marta Gibińska również sformułowała zastrzeżenia dotyczące próby zdefiniowania konceptu autora implikowanego. W sytuacji, w której autorka włącza do analizy głos autora spoza tekstu powieści, opuszcza przyjęty we wstępnych rozdziałach model strukturalistyczny, czego nie sygnalizuje i w dalszym ciągu odnosi się do autora



implikowanego. Łączenie rzeczywistego autora i autora implikowanego nie mieści się sferze przyjętego przez Habilitantkę ontologicznego modelu dzieła literackiego.

Prof. dr hab. Agnieszka Setecka podkreśliła, że monografia ukazała się w renomowanym zagranicznym wydawnictwie, co przemawia na korzyść Habilitantki.

W opinii przewodniczącej Komisji, Małgorzaty Grzegorzewskiej, głównym mankamentem monografii jest niedopracowana rama interpretacyjna, co przez co przedstawione w niej analizy twórczości McEwana mają charakter intuicyjny, wrażeniowy. Brak precyzyjnej koncepcji autora implikowanego sprawia, że w studium zaciera się rozróżnienie pomiędzy analizą poziomu intra- i ekstra-diagetycznego, kluczowe z punktu widzenia perspektywy literaturoznawcy. Monografia wskazana jako główne osiągnięcie naukowe oraz zaproponowana przez Autorkę rozprawy lektura prozy McEwana często nie uwzględnia mistrzowskiej żonglerki powieściopisarza wieloma punktami widzenia, także w ujęciu diachronicznym (kwestia focalizacji oraz opis rzeczywistości z perspektywy wcześniejszych doświadczeń bohatera). Studium, które w zamyśle była ambitnym eksperymentem na polu literaturoznawstwa, w istocie nie wnosi nowych odczytań prozy Iana McEwana. Zaproponowane przez Habilitantkę definicje (nie)grzeczności w fikcji literackiej, które miały opisywać komunikacje implikowanego autora z czytelnikiem, często skutkują niezrozumieniem powieści lub banalną oceną z perspektywy poprawności politycznej.

### 3. Ocena pozostałego dorobku publikacyjnego i aktywności naukowej

Komisja pozytywnie oceniła pozostałe prace dr Urszuli Kizelbach i jej aktywność naukową. Publikowane przez nią artykuły i rozdziały w monografiach skupiają się na dwóch obszarach. Część z nich, poświęcona twórczości Williama Szekspira, dotyczy głównie adaptacji filmowych i teatralnych sztuk; pozostałe dotyczą pragmatyki literackiej i stylistyki, sytuując się na więc na styku literaturoznawstwa i językoznawstwa. W tej pierwszej grupie prof. Marta Gibińska wyróżniła dwie pozycje: *All is true that is mistrusted: A Pragmatic Study of Jealousy in William Shakespeare's Othello and The Winter's Tale* oraz *Blunders and Unintentional Offence in Shakespeare*. Wszyscy członkowie Komisji docenili warsztat szekspiologiczny Habilitantki i jej kompetencje w analizowaniu tekstu dramatycznego zarówno od strony literaturoznawczej jak też pragmatyki językoznawczej.

14

25

4

Prof. Moroz wysoko ocenił monografię będącą pokłosiem rozprawy doktorskiej Habilitantki. W jego opinii ta pierwsza monografia, w której solidna podbudowa literaturoznawcza i dobre wprowadzenie kontekstu kulturowego stanowi fundament dla pragmatycznej analizy dramatów Szekspira. Za najbardziej udany uznał tekst *Eroticism-Politics-Identity: The Case of Richard III*. Na pochwałę, jego zdaniem zasługuje spójność tematyczna i metodologiczna dorobku dr Urszuli Kizelbach.

W podobnym tonie wypowiedział się prof. Krzysztof Fordoński.

W opinii Przewodniczącej, artykuły poświęcone analizie twórczości Williama Szekspira stanowią najmocniejszy atut w dorobku Habilitantki.

#### **4. Ocena aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej**

Członkowie Komisji pozytywnie ocenili działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską Habilitantki, podkreśliwszy jej doświadczenia dydaktyczne oraz działania organizacyjne i popularyzatorskie.

#### **5. Ocena kolokwium habilitacyjnego**

Członkowie Komisji różnili się w ocenie przebiegu kolokwium habilitacyjnego. Prof. dr hab. Marta Gibińska oraz prof. dr hab. Andrzej Łyda przyjęli odpowiedzi na postawione przez siebie pytania. Prof. dr hab. Marta Gibińska, podtrzymując wyrażoną w recenzji pozytywną opinię o monografii, uznała, że habilitantka nie wyjaśniła wątpliwości wynikających z zastosowanej przez nią definicji niegrzeczności fikcji powieściowej. Wskazała na niedostatki analizy z perspektywy literaturoznawcy. Zdaniem recenzentki, zaproponowana rama metodologiczna wymaga doprecyzowania. Prof. dr hab. Krzysztof Fordoński uznał odpowiedzi habilitantki za niewystarczające. Nie uzasadniła ona wyboru powieściopisarza ani konkretnych utworów. Prof. Agnieszka Setecka przyjęła odpowiedź Habilitantki na swoje pytanie.

Przewodnicząca Komisji podkreśliła fakt, że wszyscy recenzenci docenili umiejętność Habilitantki podjęcia dyskusji w sytuacji, w której znała ona treść recenzji i była świadoma, że będzie to trudna debata. Jej odpowiedzi na pytania nie rozwiąły jednak wątpliwości wynikających z nieprzemyślanych do końca koncepcji grzeczności i niegrzeczności tekstu

mp

29

5



literackiego. Odważna próba stworzenia nowej ramy interpretacyjnej nie została wystarczająco przemyślana i doprecyzowana. Odwołania do teorii narratologicznych nie zostały w pełni zintegrowane z przywołanymi w pracy koncepcjami z zakresu pragmatyki językoznawczej. Połączenie modelu strukturalnego z lekturą, która uwzględnia subiektywne odczucia czytelnika, nie doprowadziła do sformułowania spójnej i przekonującej wizji „grzeczności” i „niegrzeczności” fikcji literackiej. Mimo nacisku na nowatorskie rozwiązania teoretyczne, praca zawiera uchybienia metodologiczne, a zaproponowane interpretacje mają charakter intuicyjny. Na pytania zmierzające do wyjaśnienia rodzących się w trakcie lektury monografii wątpliwości Habilitantka nie udzieliła satysfakcjonujących odpowiedzi, powielając tezy zawarte w tekście.

## 6. Konkluzja

Członkowie Komisji pozytywnie ocenili aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną Habilitantki. Poważne zastrzeżenia wzbudziła monografia przedstawiona jako główne osiągnięcie w postępowaniu habilitacyjnym oraz odpowiedzi, których Habilitantka udzielała w trakcie kolokwium habilitacyjnego. W tej sytuacji Komisja uznała, że osiągnięcia dr Urszuli Kizelbach nie odpowiadają w pełni warunkom formalnym i merytorycznym stawianym kandydatom do stopnia doktora habilitowanego. W końcowej dyskusji przeprowadzonej na posiedzeniu Komisji w dniu 2 lutego 2024 roku uwagi krytyczne, zawarte wcześniej w recenzjach i opiniach, przeważyły nad argumentami przemawiającymi za nadaniem dr Urszuli Kizelbach stopnia doktora habilitowanego.

Po przeprowadzeniu jawnego głosowania, zakończonego wynikiem: 3 głosy „za”, 2 „przeciw” oraz 2 „wstrzymujące się”, Komisja podjęła uchwałę wyrażającą negatywną opinię w sprawie wniosku dr Urszuli Kizelbach o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Prof. dr hab. Małgorzata Grzegorzewska

Przewodnicząca Komisji

*Małgorzata Grzegorzewska*

*20*



Dr hab. Dagmara Gizło

Sekretarz Komisji

D. Gizło

